

Datero rf / Datero ry
Biblioteksgatan 13, 65101 Vasa
Kirjastokatu 13, 65101 Vaasa

Tel/Puh 06-325 3596
www.datero.fi

Datero NYTT 10 (2/2010)

Vasa 1.12.2010

- 1. Dateros personal hösten 2010:** Anneli Haapaharju fortsätter som vikarierande pedagogisk handledare. Hon har lyckats komma bra in i sina uppgifter och lagt vikt på många små och större projekt, som har varit ” på is ” under några års tid. Kirsti Lehtinen arbetar på deltid som koordinator för LanguageMaid -projektet. I LanguageMaid -projektet fortsätter också Jussi Hänninen och Arto Hänninen som programmerare. Från Vasa Yrkeshögskolas IT-enhet har Tradenom studeranden Norma Espinosa och Timo Harri praktiserat som informationsbehandlare. Norma Espinosa gör sitt slutarbete till sin utbildning från september till december 2010. Klasslärarstuderande Irene Lindvall praktiserar detta år via Åbo Akademis arbetsforum. Grafikplanerarna Heli Juuti och Richard Scott har förnyat hemsidans utseende och fortsätter sitt programprojekt inom grafisk sakkunnighet och översättning till engelska år 2010.
- 2. Nya Datero -punkter.** Svenska Kulturfonden har gett stöd till årets Datero -punkt i Oravais, Österbotten. Under året har Datero fått en liten summa från Vasa sparbanksstiftelsen men också på andra sätt fått medel till att kunna grunda en Datero -punkt i Kaskö.
- 3. Datero -punkter i regionen och övriga områden.** Datero har fört diskussioner i att kunna utföra samarbete med biblioteken i Seinäjoki, Raseborg och det finska institutets bibliotek i Stockholm, Sverige- för att senare utöka arbetet i dessa städer. Projektet har gjort mest framsteg i Raseborg, där en lånepunkt öppnades 23.11.2010 och i Seinäjoki, där biblioteket har startat S-Ö:s sjukvårdspunkt för utlåning av program. Punktens namn kommer inte att bli Datero, men det torde fungera på samma sätt utan pedagogisk eller terapeutisk delaktighet. Även i Stockholm och i Eskilstuna har Datero ansökningar varit på gång.
- 4. Kurser.** Under hösten 2010 hölls öppna kurser och evenemangen för allmänheten i regionen. Kurserna och evenemangen har varit avgiftsfria och till dessa har alla varit välkomna.
 - **Personlig handledning** har ordnats i Vasas stadsbiblioteks Datero -punkt första tisdagen varje månad och en gång i månaden programpresentation i Vasa stadsbibliotekets barn- och ungdomsavdelningen (andra våning). I Vasas närbibliotek (5 st.) och i andra Datero -punkter i Österbottens landskap (21 st.) har det ordnas Datero handledningsdagar en gång under läsåret så att det finns c. 3-4 handledningsdag utanför semestersäsongen för programutlåning i Österbotten. Vanligtvis blir det sammanlagt c. 50 Datero handledningsdagar utanför semestersäsongen.
 - I april och oktober hölls kursen ”**Työmuistin harjoitusohjelma**”. Kurserna fortsätter att hållas runt om på en del Datero -punkter i Österbotten (det finns 24 punkter i 16 kommuner).
 - **aleksis 2.** Datero ordnade på hösten 2010 aLeksis 2-kurser i de kommuner, som har skaffat programmet (Vasa, Korsholm och Laihela). Kursens tyngdpunkt har varit på att ge personlig handledning på ett enkelt sätt så att vem som helst kan använda programmet som ett slags verktyg.

Mer information om händelser finns på Dateros hemsida: www.datero.fi → aktuell

- 5. Seminarier och mässor.** Datero har varit med på olika mässor och seminarier; bl.a. ITK-mässan, Lukitutkija -seminariet, All inläringens galna dagar, nationella CP-dagarna,

Datero rf / Datero ry

Biblioteksgatan 13, 65101 Vasa
Kirjastokatu 13, 65101 Vaasa

Tel/Puh 06-325 3596
www.datero.fi

vuxenstuderandens vecka m.fl. Inför Dyslexiveckan, som var i början av oktober, ordnade

Datero en vuxenstuderandes vecka -seminarium i Vasa. Seminariet hölls av psykologi docent Paavo Leppänen (Jyväskyläs universitet) och taltur fick även till Österbottens läs- och skrivsvårighetsförenings ordförande Hannele Wilhelms, och dessutom Datero föreningens vice ordförande Harry Swanljung.

- 6. Grupper.** Datero har i samarbete med Vasa stadsbibliotek startat i höst en ljudboks cirkel vid namn Böcker för örönen/Kirjoja korville. Den är i första hand för läsintresserade som vill bekanta sig med ljud- och talböcker. För att komma med i gruppen behöver man inte ha en diagnos, utan vem som helst kan vara med. Gruppen använder sig av talböcker från bland annat Celia-biblioteken och ljudböcker från Vasa stadsbibliotek. Gruppen har träffats en gång i månaden och har även deltagit i den nationella Litt Fest -evenemanget.

Datero och Österbottens läs- och skrivsvårighetsförening, Lossi, har startat en kamratgrupp för los -problem på hösten 2010. Gruppens aktiviteter planeras ännu.

Datero har skaffat **Tikas -utbildningslicens**. Tanken är att Datero, Vasas MS-förening och Vasa Parkinsonsförening utför i samarbete Tikas – utbildningar för stödgrupper och andra personer som har långsam arbetstakt och har nytta av klartext kurser i övrigt databruk.

- 7. Läs- och skrivhjälpmedelsskolning.** Datero erbjuder regelbundet fortbilningsskolningar för yrkespersoner som agerar inom Vasaregionens utbildnings- och hälsovårdsnämnden. Datero ordnar kurser själv men också i samarbete med andra som anordnar olika slag av skolningar.

Datero rf och Förbundet Utvecklingsstörning Tikoteket planerar tillsammans en skolning om att granska behovet av läs- och skrivhjälpmedel för centralsjukhusets personal. Skolningens arrangör är Förbundet Utvecklingsstörning Tikoteket och Datero ordnar skolningen.

Datero strävar till att det ordnas motsvarande kurser i landets andra pedagogiska fakulteter också, och inte bara i Åbo Akademiens Vasa enhet som det ordnas nu.

- 8. Lästester.** Föreningen Datero har redan en tid försökt hitta speciallärare, som skulle vara intresserade att utföra läs- och skrivtester som Datero koordinerar. Testerna är en del av Dateros verksamhet men föreningens roll är att informera om testmöjligheter, ta emot deltagarinformation, ordna utrymme och testaren på plats samt erbjuda testpaket. Personen som testar fortsätter efter på egen hand med att göra testet, ge feedback och fakturerar kunden. Datero har sökt efter frivilliga testare från Österbotten och startat nu detta koncept på båda inhemska språken. Denna tjänst är främst tillämpad för vuxna och kan utföras på andra ställen än i Vasa.

- 9. Fyrseminarium.** Årets 2010 fyrseminarium, Dateros årliga face to face -nätverksmöte för yrkespersonal (det finns c. 450 medlem i nätverket), ordnades på Rönnskär, Korsholm den 11–12.8.2010. Seminariets tema var språk och minne, men även skolan och bibliotekets samarbete. Nästa fyrseminarium är under planeringsskede.

Datero rf / Datero ry

Biblioteksgatan 13, 65101 Vasa
Kirjastokatu 13, 65101 Vaasa

Tel/Puh 06-325 3596
www.datero.fi

10. **Lathunden.** Dateros nyaste programutlåningshandbok ”Pedagogiska och habiliterande dataprogram” är nu c. 90 sidor. Observera att det finns på slutet av handboken en programöversikt – del som överlättar till att hitta det som du behöver. Handboken blir uppdaterat kontinuerligt. Den senaste version hittar du från Dateros hemsida <http://www.datero.fi> . Om du vill så kan du också beställa en tryckt handbok med fyra färger men då kostar den 25 €/st. (- vid behov 5 € porto).
11. **Dateros grafiska utseende** har varit 10 år det samma så nu var det på tiden att ändra det. Den nya layouten syns på vår hemsida, affischer, visitkort och på broschyrer som delas ut till användare och samarbetspartner. Datero har också en finsk och svensk roll up – affisch (80 cm x 200 cm). Du kan fråga efter en ny affisch till biblioteket, skolan, anstalten eller till din arbetsplats via adressen datero@datero.fi. Genom den går posten till både Marja-Sisko och Anneli. Du kan också vid behov låna Dateros roll up – affischen och annat material till evenemang på orten.
12. **Nytt på hemsidan.**
 - a. Datero rf:s hemsidans utseende har ändrats till det samma som Dateros nya grafiska layout ser ut.
 - b. På Dateros hemsida har man bland annat möjlighet till att välja textens bakgrundsfärg och lyssna på texten i talsyntes på svenska, finska och engelska.
 - c. På hemsidans Aktuellt – låda finns allt som är aktuellt för Datero just nu. På material – sida kommer det att vara information som inte ändras så ofta.
 - d. För Västra - Nylands -projekt öppnas det en egen del på Dateros hemsida där står mera om projektet och evenemang som händer i Västra - Nylands Datero -punkt.
13. **Facebook.** Datero finns också nu på Facebook. Kom och bli vän med Datero ☺!
14. **Peda net:** Datero har anslutit sig som användare och medlem till Jyväskylän universitets virtuella nätverk Peda net. Peda net är ett pedagogiskt informationsnätverk, som uppdateras konstant. Till Peda net för Datero information om skolningarnas förhandsstudiepaket, informationsmaterial och Dateros nättidning.
15. **Los-station.** På Dateros presentationer, i de personliga handledningssituationer och på Datero dagar fågas det ofta om det skulle vara möjligt att bekanta sig med los -hjälpmedel utan att man behöver ha en remiss till Tikoteket. De flesta av kunderna behöver bara lite information om vilka medel som finns, vad de kostar och varifrån kan man köpa dem. Sådant här information har redan lite gets då när kunden har frågat eller kommit på handledning och där har man börjat diskutera om andra hjälpmedel.

Nu är tanken det att vi kommer att lyfta fram servicen bättre och vi kommer att skaffa hjälpmedelsprogram och – redskapspaket som kommer att vara hela tiden på Dateros dator i Vasa Stadsbiblioteket. I datorn kommer vi att installerade alla program som vem som helst kan prova när som helst. Dessutom kommer vi att skaffa ”los-box” som består av alla hjälpmedel som inte kan lämnas fritt på biblioteken men som man kan ta med när det behövs. I boxen kommer det att finnas t.ex. Sanahiiri (mera info på www.sanahiiri.fi) och digilehtiö

Datero rf / Datero ry

Biblioteksgatan 13, 65101 Vasa
Kirjastokatu 13, 65101 Vaasa

Tel/Puh 06-325 3596
www.datero.fi

(mera info på www.digilehtiö.fi), Eye Pal- läsapparat, Daisy-ljudböcker med mera Du kan också bekanta dig med böckerna genom att boka en personlig handledningstid samtidigt som vi har en Datero dag vid ditt närmaste bibliotek eller när vi har handledningsdagar. Mera info om dessa dagar hittar du från Dateros hemsida (Aktuellt – låda) eller från Facebook.

- 16. LanguageMaid.** Datero har under fem års tid haft ett dataprogramprojekt vid namn LanguageMaid (obs! Eng. Maid= tjänst, piga, hembitråde). LanguageMaid är ett övningsprogram för främmande språk (programmet innehåller bl.a. ordlistor, rättskrivning och inspelning). Programmet är skapad speciellt för personer som har läs- och skrivsvårigheter men passar också åt alla andra som vill lära sig främmande språk. Programmet lanserades i oktober 2010.
- 17. Programutveckling.** Under alla sina 11 år som Dateros verksamheten har funnits till, har det gjorts några mindre programproduktioner som har kommit direkt från kundernas behov. Nu har Datero med några samarbetspartner en diskussion på gång om att starta en programutvecklingsenhet som TEKES -projekt. Med i projektet kommer det att vara tre små företag, TE-centralen, docenten från JY:s psykologiska fakulteten och VAMK:s tradenom utbildning för datateknik. I slutet av år 2010 eller i början av 2011 kommer det att beslutföras om detta samarbete.
- 18. Luki-apuvälinekirja (sve. Los-hjälpmedelsbok).** Datero har sedan länge gjort samarbete med Förbundet för all inlärning. Den har bland annat vart med och skrivit en bok. Boken publicerades i oktober 2010 med namnet Apuvälineitä erilaisen oppijan arkeen.
- 19. Stipendieansökningar**

 - a)** Datero har med det främmande språk -dataprogrammet LanguageMaid väckt intresse också på universiteten. Med stöd av specialforskaren Mia Dufan från Åbo Universitet och docenten Paavo Leppänen från Jyväskylän Universitet, samt med en speciallärare och språklärare från Vasatraktens grundskola har ett forskningsprojekt satts igång. Forskningen är en kontrollerad intervention undersökning som tar fram frågan får studeranden stöd till att lära sig främmande språk från programmet LanguageMaid och Audilex som är ett program för hjärnbarkens hördel. Testpersonerna är identiska tvillingar med läs- och skrivsvårigheter. De är fjärdeklassister. Jämförelsegruppen är deras klasskamrater med läs- och skrivsvårigheter och elever från andra klasser.
 - b)** Från Åbo Akademi i Vasa kommer en studerande som studerar utvecklingspsykologi att göra sitt slutarbete om utbrändhet hos dyslektiker.
 - c)** Från Åbo Akademi i Vasa kommer en klasslärarstuderande att skriva sitt slutarbete om Datero och dess kännedom runtom i Österbotten.
 - d)** Under elva års tid har tradenom studeranden från Vasa Yrkeshögskolan gjort sina slutarbeten på Datero. Till LanguageMaid – programmet kommer det att komma två olika slutarbeten. Den första blev färdig på sommaren 2010 och den andra blir troligtvis färdig i början av året 2011.
- 20. Lär för livet – Oppimaan oppiminen – projekt.** Man har bjudit Datero till att delta i handledningsgrupp som är Optimas, Vasa Yrkeshögskolans, Vasa vuxenutbildningscenter och

Datero rf / Datero ry

Biblioteksgatan 13, 65101 Vasa
Kirjastokatu 13, 65101 Vaasa

Tel/Puh 06-325 3596
www.datero.fi

Vaasan ammattiopiston gemensam ESF -projekt. Också samarbete av annat slag kan födas upp med projektens aktörer. Datero verkar också som projektens konsult och utbildare i ämnet hur jag kan ändra på min undervisning så att den passar också åt studeranden som har inlärningssvårigheter.

21. Rätt till inlärnig -delegation. Från året 2003 har Datero varit en inbjuden medlem i Rätt till inlärnig -delegation. THL:s huvudchef Pekka Puska och OPH:s huvudchef Timo Lankinen är de som nu drar delegationen. Från detta forum får vi information om projekt av los- och inlärningsvårigheters i Finland och kan vidare bifoga information om likadana projekt på vår region. Delegationen är också en kanal varigenom Datero rf i samarbete med andra aktörer försöker påverka till människor som har los- och inlärningsvårigheter, speciellt att göra bedömningar av läs- och skrivhjälpmedels behov och hjälpa till så att alla dessa hjälpmedel skulle kunna finns runtom i landet. Dateros förslag är att detta tema blir Rätt till inlärnings – delegation mission.

Ta gärna kontakt med oss om ni har frågor om Dateros verksamhet eller önskemål om olika evenemang: datero@datero.fi. Tel: 06 - 325 3596 /050-3028041. Du kan också nå oss på adressen www.datero.fi, på Facebook och på Peda net.